1. aarg. Nr. 8.

Anarkisten

Utkommer vær 14. dag — *Abonnement* mottages paa alle innen- og utenlanske postkontorer samt i Akersgaten 73 b, indre gaar, Kristiania. — Koster 40 øre kvartalet

Redaktør: *KRISTOFER HANSTEEN*, Vibes gate 8, 4. etg.

Fredag den 8. juli.

Vi har fra 1ste juli nedsat prisen for abonnement paa «Anarkisten» til 40 øre kvartalet. Enkelte nummer koster herefter 5 øre.

Til læserne.

Vi haaber, at der herefter, likesom for en del ossaa før, vil komme bidrag til «Anarkisten». Der er vist mange baade her og der, der sitter inne med tanker, som de jerne vil meddele andre. Vi ønsker oplysninger om alt muli: om sociale kaar paa forsjellie steder, om industriens utvikling og jorens dyrkning, og om vad der hindrer næringsveienes fremgang eller lammer den, vor dette er tilfælle, om lønvilkaar og levevilkaar, avhængie som de siste er av priser, tilførsel av levnetsmidler, omsætningsforhol og kommunikationsmidler, om lønbevægelser og streiker, om sunhetsfarlie forhol i fabriker, værksteder, arbeidsbrancher og i beboelseshuse og om alt dettes avjælpelse, om ide- og aansbevægelser, om reelle forandringer; vi ønsker, at folk skal uttale sine religiøse anskuelser og sine antireligiøse anskuelser, og at der saa kan bli debat mellem folk, der har forsjellie anskuelser; vi ønsker, at folk skal uttale sin mening om alt og fortælle om sine iagttagelser af alle slags. Vi ønsker bidrag og meddelelser som ovenfor nævnt fra alle steder paa kloden, avstan gjør ikke en ting mindre interessant. Særli ønsker vi meddelelser om begivenheter fra alle steder.

Gives der noet socialt spørsmaal i Norge?

(Forts.)

Vi vil nu ta det dyrkbare lan.

Det mest urokkelie dyrkbare lan er fidei-komisgosset, det av staten til en familie som arveli besiddelse betroede gos. Av fidei-komisgosset betales der som bekjent ingen skat. Av fidei-komiser finnes der i Norge heldivis kun to: Jarlsberggosset, der er betroet Wedelfamilien, og gosset Rosendal ved Hardangerfjoren, der er betroet en familie, der fører samme navn. Sit adelskap har som bekjent disse familier mistet, men alle, der bor paa gosserne, leilænninger og leieboere, sorterer unner gosset; for dem har staten ikke oprettet noen skole og heller ikke begavet dem med noen kirke; dette paaligger gospatronen, og han holler skole for børnene, saa god, at skolens daarlihet ikke er altfor iøinespringende; fideikommisbesidderen har med andre or samme patriarkalske myndihet som fideikommisbesiddere i andre lanne, adelskapets ophævelse jør intet til saken. Hyggen ved de patriarkalske tilstanne skal foresten ossaa ved enkelte leiliheter komme omeinens rikfolk tilgode. Da saaledes den bekjente millionær og valfanger Svend Foyn skulle ilægges skat i Tønsberg kommune, leiet han kun i en fart et hus paa Jarlsberggossets grun, flyttet over i det og var saa som tilhørende gosset skattefri; de gode borgere i Tønsbergs kommune, som tapte denne betydelie skatteyder, skal i den anledning ha jort meget sure miner. I sin glæde over dette kup lot Svend Foyn bygge op en kirke til guds ære, vor arbeiderne paa hans egne værfter og leilænningerne paa Jarlsberggosset kunne opbygges til kristeli enfol og patriarkalsk unnerdanihet.

Stor glæde har forresten fideikommisbesidderne ikke av det dem betroede gos. Naar man reiser med Jarlsbergbanen, kjører man, kort før man norenfra kommer til Tønsberg, over en mark; der er lit ganske tynt, kort græs, men mose er den plante, som har tat luven fra alt annet paa marken; saaledes er det saa langt man kan se, temmeli langt bortover ser man, at det er halv graat; det er Jarlsberggosset. Saaledes var det for 4—5 aar siden, og Tønsbergfolk fortalte da, at saaledes laa det meste av joren paa Jarlsberg og hadde jort det i mange aar; og der er neppe intraat noen forbedring i det siden den tid. Fidei-kommisbesidderen mangler sansynlivis penge til at dyrke joren med, og paa fidei-kommisjor faar man jo ikke laant, da der ikke kan jøres exekution i den; og der ligger joren.

De store skovbesiddelser er i de fleste tilfælle forbunne med større jorbesiddelse, den skov, der tilhører bykapitalister for det meste untagen. Dette er først og fremst tilfælle men de tre største skovarealer, som vi særli omtalte i forje artikkel: Normarken, Treschowskovene og skovene nor for Fredrikshal.

Med Normarkens skove er forbunnet to store gosser: Bærum og Bogstad, der nu ved arv er gaaet over til forsjellie innehavere. Bogstad er en stor gaar med mange husmæn; til Bogstad hører som leilænningsgos hele Sørkedalen, det vil si antageli henimot halvhundrede smaagaare, der kan føde 2 til 10 kjør og for det meste en hest; foruten avgift av gaaren er disse bønner pliktie til at arbeide paa gaaren eller i skoven for kr. 1,50 pr. dag uten kost, naarsomhelst goseieren forlanger, om det saa er hele aaret runt; kontrakten jæller paa 5 aar ad gangen; naturlivis finner det aldri sted, at goseieren forlanger arbeide av leilænningen hele aaret ijennem, da han jo ved saadan fremgangsmaate ikke ville faa leilænninger; men arbeidet faller dog ofte i aannetiden, og bonnen maa da enten leie en man til at udføre arbeidet paa sin leiete gaar eller leie en man til at arbeide for goseieren, og denne leiete jælp maa han naturlivis betale dyrere æn de kr. 1,50 for dagen, som han. faar av goseieren. Av husmænnene forlanges der mere arbeide paa gaaren; de faar 80 øre dagen og kosten; av disse 80 øre om dagen skal altsaa husmannens familie leve og han selv og familien klæ sei; det er jo meget knapt; dertil forlanges der naturlivis arbeide av ham paa gaaren især i aannetiderne, og han kan derfor vanskeli faa noet ut av den lille jorflæk, der føller med plassen. Vis han vil saa eller slaa sit græs i den tid, da det bør jøres, maa han enten arbeide efter ent arbeidstid paa gosset, vilket kan jøre, at hans arbeidstid i den tid blir 14—15 timer i døinet eller la sin kone utføre arbeidet, vilket for en kone der har husstel og ko at passe, vis hun har mange børn og kansje et ved brystet eller et ivente, er en rent ut farli overanstrengelse. Om husmannen kan opnaa at faa et par dage i aannetiden til at røkte joren paa sin plas, gaar de 80 øre og kosten fra ham i de dage; og det er uvist, om goseieren har bruk for ham utenfor aannetiden, saa han er derved omtrent like ille faren.

Til Bogstad hører en del av Normarkens skove; men det er dog kun en ringe del sammenlignet med det, der føller med Bærumsgosset.

Til Bærumsgosset hører Bærums jernværk og jerngruber, der dog i de senere aar har været drevet meget lite og muliens nu er nedlagt. Foruten

joren paa selve gosset føller der med en mængde leilænningsgos, fordelt over hele Normarkens skovareal og beliggende i de forsjellie dale, der stikker in i dette. Først hele den øvre del av Bærums bygd, hele Maridalen, vestre side av Hakedalen og spredte smaagaare langs grænsen av Hadelan og Ringerike. Leilænningernes antal utjør sansynlivis flere hundrede, sjønt det er vanskeli at jøre sei mening om deres antal, da de er saa spret. Husene er kjendelie enten ved sine smaa og faa vinduer og sit avfældie utseende, goseieren bygger ikke nyt, før det gamle er nær ved at ramle sammen, eller vor der er bygget i senere aar ved sin røde maling og vite kanter langs jørner og om vinduer. Alle de smaa huse med sine smaa vinduer ser paa en prik likedan ut, og naar man reiser jennem Normarken, minner ossaa denne bebyggelsens uniforme utseende en om den død, som disse forhol er dømte til.

Men Normarkens skove jir sin innehaver inflydelse over flere mennesker æn disse. Alle bønner paa Hadelan betaler avgift til Normarkens skoves innehaver. Paa Hadeland er der 4 store og folkerike bøider. Oprinnelsen til disse avgifter er følgende. I den tid, da ingen ennu jore krav paa at kunne kalle sei eier av Normarkens skove, av den grun, at man ennu ikke hadde falt paa at utføre tømmer til utlandet, ialfal ikke i stor stil, altsaa antageli for halvannet hundrede aar siden eller vel det, hug befolkningen paa Hadeland i skovene alt vad de trængte av bygningstømmer, ved, skigardstører o. s. v. Imidlertid begynte trælasten at finne avsætning i utlannet, og Wedelerne begynte at hugge i skovene. Trælasten steg i værdi og alle som formaadde at faa sat hugging igang, betænkte sei ikke paa at skaffe sei øket formue paa den maate; Wedelerne hadde jo sine mange leilænninger med arbeidsplikt hele aaret; for dem var det ikke vanskeli at faa hugget. Imidlertid begynte mange at se sei om efter skove at hugge i, og Wedel fant det nødvendi at avjøre vor meget han ville ha for sei; han bestemte, og fot kungjøre av øvriheten, at skovene mellem Hakedalen, Hadelan, Ringerike og Kristianiafjorens bygder tilhørte ham. Da de ikke mere blev befolkningen paa Hadelan forunt at hugge i de skove, der laa intil bygderne, blev den meget ille faren. Der blev almindeli misnøie blant befolkningen, der hævdede, at 1 skovene syd for Hadelan hadde befolkningen hugget i umindelie tider, før noen Wedel satte sin fot der. Wedel saa sit snit og benyttet situationen. Hans leilænninger var ikke mange nok til at holle den storartede trælasttrafik igang, som han ønsket at drive, og penge til at betale folk for arbeide hadde sansynlivis Wedel ikke ennu; rede penge var jo ikke saa almindeli blant folk dengang; desuten ville jo spekulanten ha fordelen med det samme. Nu, Wedel tilbød Hadelans befolkning den del av skovene, der laa intil bøiderne, mot at vær gaar paa Hadelan skulle stille en man eller flere i et vist antal dage om aaret til at hugge tømmer for ham og hest et vist antal dage til at kjøre tømmer for ham; dagenes antal avhang av gaarens størrelse. Saaledes blev det da avtalt — sansynlivis mellem Wedel og øvriheten, bønnernes samtykke spurtes der nok ikke stort efter; ialfal fortæller bønnerne paa Hadelan nu, at det dengang blev paalagt bønnerne paa Hadelan at møte for Wedel dels med dels uten hest. Imidlertid var antallet av folk og heste, som Wedel forlangte saa stort, at byrden blev for tung for befolkningen paa Hadelan; den erklærte til Wedel, at han heller fik ta skoven tilbake; nu, Wedel tok skoven tilbake. Imidlertid kom 1814, med national uavhængihet og øvrihet med høieste appelinstans innen lannet. Hadelansbygderne jore saa atter fordring paa skovene; efter lang hokuspokus bestemte den velvise øvrihet: Den norliste del av Hadelansskovene tilhører Hadelans bøider som almenning; men skal Hadelans bøider til grev Wedel for hans tap yde en aarli avgift, der fordeles paa bønnerne efter skyldalerne (det vil si efter deres jors værdi). Denne avgift er saa stor, at der fra en gaar, der nu har 9 kjør og 1 a 2 heste, betales 20 skjepper byg om aaret eller tilsvarende i rede penge. Avgiften betales ennu; denne siste ordning indførtes saa vit vi erindrer i 30-aarene.

Denne avgift blev naturlivis i længden likesaa tung for bønnerne som noet av det, som hadde paaligget dem før; man tænke sei til, vilke summer de siden 1830 har betalt Bærumsgossets innehavere. Da bønnerne derfor fik den politiske magt i sin haan, ytret de sit misnøie, og politikerne fant at maatte ta saken i sin haan; det velvise storting besluttet: Avgifter av denne sort kan jors innehavere bli fri for ved en gang for alle at betale 20 gange avgiftens paalydende. Gaaren med de 9 kjør og 1 eller 2 heste kan efter det bli fri for sin aarlie avgift av 20 skjepper byg ved at betale 400 skjepper byg paa engang eller den tilsvarende sum penge, og alle de andre bønner i tilsvarende forhol. De 400 skjepper vete kan imidlertid bonnen med de 9 kjør og 1 a 2 heste ikke avle paa sin gaar, og de rede penge har han aldri kunnet opdrive; heller ikke de andre bønner har kunnet avle eller opdrive i penge, vad der forlanges av dem, vis de skal bli fri for sine avgifter, og de vil sansynlivis heller aldri kunne opdrive det.

Det er imidlertid ossaa andre avgifter, der paaligger Hadelans bøider æn avgifter til Normarkens skoves innehaver; avgifter av den besyneerliste slags; en bonne betaler saaledes 20 skjepper byg om aaret til en præstegaar i Smaalenene; denne bonne er saa fri for avgiften til Bærumsgosset. Om oprinnelsen til denne avgift kunne bonnen ikke gi noen oplysning.

Ovenstaaende fremstilling om Normarkens skove og vad dertil hører, har vi utarbeidet efter meddelelser fra forsjellie kanter; om noen er paa det rene med, at der er feil i den, tar vi jerne en beriktigelse.

Om avgifter av denne art, som der finnes paa Hadeland, har vi aldri hørt tale om annetstes. Men nu da vi har faat høre om dem paa Hadeland, vet vi ikke, vorfor de ikke skulle finnes annetstes ossaa. Vi vil opfordre alle, der selv trykkes unner avgifter av denne eller annen art utenfor de almindelie skatter og jælsavgifter, eller kjenner til, at saadanne finnes, til at skrive derom.

(Forts.)

Reisningen i Spanien.

Av *Charles Malato*,
oversat fra «Le Libertaire» (Paris).

I februar begynte den arbeidende befolknings stilling i Asturien og Castilien at bli meget vanskeli: Kornet begynte at slippe op. Det blev borte hovedsageli som følge av kornaagrernes manøvrer; disse kjøpte det billi op for at sælle det dyrt, og saaledes tvang de arbeiderne og bønnerne til at erstatte vetebrøet, som de var vant til, med maisbrød.

Det spanske folk bærer sultens lidelser længer æn meget annet uten at beklage sei. Det var imidlertid aabenbart, at nøden vokset, almindeli hungersnød stod for døren. Den brette sei allerede, berørte de sydlie dele av lannat og distrikterne Leon og Castilien. Men hovedsakeli var elendiheten frygteli i Gijon, en by vor en stor del av befolkningen bestaar av fiskere, vis familier sulter, naar æktemannen og faren er borte. Den ene ansøkning efter den annen, i vilke forlangtes fastsættelse av brøpriserne og kornaagrernes manøvrer avsløredes, blev uten følger: de sistes inflydelse var naturlivis stærkere en proletarernes. Og arbeiderforeningerne, som intrængende forlangte ophævelsen av korn- og meltollen gav rejeringen intet svar; skatterne blev ikke engang nedsat.

Denne blinhet og denne haarhet maatte ufeilbarli mane reisningen frem.

Den fjere mai var oprøret dæmpet i Madrid og Valencia, og beleiringstilstan erklæret, partida von Catodan var forfult og opløst av gendarmeriet fra Clombax og Carlet: den hurti opblussede politiske revolte var kvalt. I dette øieblik intraatte den sociale reisning, ganske av sei selv og oprindeli, som en uimotstaaeli storm, uten at der forelaa noen fælles plan, en opstan, som, unnertrykket paa et punkt, straks slo ut i lue paa et annet.

Og ikke bare billedli taler jei om «luer», ti mangt brænte op, mens kampen sto paa, først og fremst oktroihusene, vor melskatten opkrævedes.

Ved denne leilihet fik man ikke se mange av de bekjente revolutionsgeneraler, som kritiserer i det vide og det brede, organiserer alt viseli, stadi tntræffer *efter* slaget og i hele sin utspekulerte holning stadi tænker paa efterverdenen.

Som i de store dage, som indledede den franske revolution, spilte *kvinnerne* den mest fremtrædende rolle i denne hunger-tragedie.

Gijon var den første by, som reiste sei. Man havde faat vite, at den spanspanske eskadre ved Cavite var tilintetgjort, der jik rykter om, at alvorlie ting hadde tildraget sei i Madrid, men ennu mere æn alle disse tein paa nationens unnergang laa hungeropstanden svævende i luften, og i dette øieblik behøvet kun noen stemmer at utstøte ropet: «*Pan bavato! Abajo los acaparadores!*» (Billi brø! Ned med kornaagrerne!), og massen jentok skriket, rottet sei sammen og begynte oprørets værk.

Den stormede uimotstaaeli frem: den kastet politiet og gendarmeriet tilbake, strømmet til kornhandlernes magasiner, brøt in, stak flere i bran, tømte melsækkene, og dette mel, som de elendie hadde villet sælle til det sultende folk for penge, laa som nysne i den oprørske bys gater. Frelatos de consumos (fortæringsskattebyraaerne), blev, som deres navn forkynte, fortæret av flammerne.

Forøvri sker det i Spanien ved vær social bevægelse.

Unner dette omringet sluttede grupper banken, og efter en fortvilet kamp trængte de in i flere rum, bemæktiget sei de forhaannenværende papirpenge og brænte dem offentli.

Ved at gaa saadan frem, likesaa vel som ved at ryste ut melsækkene, vilde oprørerne vise, at de vistnok kjæmpet mot den kapitalistiske eiendom, men at de ingen tyve var. For det meste har de revolutionære disse mangen gang overspænte og misforstaaede moralske ængstelser: kansje ville det i virkeliheten ha været fornuftiere, at fordele mel, levnetsmidler og klær blant de fattiste og at opbevare de rede penge og anvenne dem i kampøiemed? Men i vilken folkebevægelse forekommer der ikke feiltagelser?

Oprørerne i Gijon talte sikkerli folk blant sei, som vel visste, vilket maal det jalt at naa. I ropene «Billi brø!» blannet der sei andre: «Ned med rejeringen» og mens de sammen med sine koner med sjellen tapperhet holt stan mot guardia civil (borgergardens) skud, stemte noen av dem i den anarkistiske hymnes refrain:

Rojo pendon
No mos sufrir:
La explotacion
Ha de succumbir.
Levantate
Pueblo-leal
etl grito de:
Revolucion social.

(Røde fane, ikke mere lide!
utbytningen maa ligge unner.
Reis dei, kjække folk, og rop:
Sociale Revolution!)

«Ordenen», som gendarmeriets remingtonflinter ikke hadde kunnet beskytte, blev snart ijen oprettet av militærets mausergeværer; men trods talrie arrestationer vedblev bevægelsen i flere dage og tvang myndiheterne og honoratiores, som var forsamlet paa raadhuset, til, om æn kun for syns skyl, at jøre de sultende noen inrømmelser: utdeling av brø, pengeunnerstøttelser, forordninger for bakerne. Alt forholsregler, som ikke bringer noen alvorli løsning og sikkerli ikke kan hindre, at revolten jentar sei.

Ofrenes antal er ikke nøiakti kjent. Ganske vist har der været adskillie flere døde paa folkets side; en av dem var forunderli nok en forhenværende gendarm, vem det lod traf at falle i oprørernes rækker. Da en post, som var opstillet paa plassen, opfordret ham til at gaa tilbake, hørte noen, som marsjerte i nærheten av ham, at han svarte:

«Jei gaar dit, vor jeg skal hen!»

Et øieblik efter trængte en kule in i leveren paa ham, og han falt død om.

De saarede blant oprørerne var talrie. Paa ordenskjæmpernes side blev en unnerofficer, en soldat og en borgergardist haart saaret.

Fra Gijon av forplantet bevægelsen sei videre til Leon, vor kvinner og børn begynte demonstrationerne, idet de løp jennem gaterne og ropte: «brød og arbeide!», kastet in ruterne i magasinerne, pep ut guvernøren, som var kommen til i en fart, svarte sabelhuggene med stenkast og holt stan til nattens frembrud.

General Quejado satte straks et militærregiment i de borgerlie myndiheters sted. Snart naaet oprøret centrum og syden til Orten Medina del Campo, Almonacid, Nakalmorales, la Puebla de Montalban, Navahermesa, vor kvinner, bevæbnet med knive jaget kornopkjøberne paa flukt, Cuenca, Soria, Caceres og til en hel del andre steder, vor heltemodie hungrende optok en fortvilelsens kamp med politimæn, gendarmer og soldater.

Overalt brænte oprørerne fortæringsavgiftshusene og akterne og satte fangerne i frihet. De fleste handlet av instinkt; noen, som f. eks. i Gijon, hadde visseli en bestemt ide i hodet, men der kan sikkerli ikke være noen tale om et komplot og om ingripen av overlagte og planmæssi tænkende revolutionære. Det maa ænog sies, at en stor del av de spanske anarkister i denne tid beskjæftiet sei med grublerier og filosofering.

(Forts.)

De tyske riksdagsvalg.

De tyske valg er nu over. De konservative har tapt noen plasse. Socialdemokratiet har vunnet noen plasse, et par av venstrepartierne likeledes. De socialdemokratiske blade baade i Tysklan og utenfor flømmer over av beretninger om valgene. Intrykket av, at de cirka et halvt snes vunne plasse, i en forsamling paa henimot 400, kun er et litet skrit henimot den store, alle lykkebringende sociale forandring, som socialdemokratiet sier sei at ville drive ijennem, søker «Social-Demokraten» her at avsvække ved at peke paa, at de konservative har tapt flest plasse, og at valget har forøket venstrepartierne. Dette skal sansynlivis bety at ville ingi folk haabet om, at alle parlamentariske partier untagen socialdemokratiet efterhaannen vil forsvinne; man ser, at det mest konservative parti skrumper in; man skal haabe, at det efterhaannen vil forsvinne; saa er det nationalliberale parti det mest konservative og skal saa gaa samme vei; dernæst vil skjæbnens uimotstaaelie klør gripe det frisinnete parti o. s. v.; vi glemte centrum; det var got for social-demokratiet, at vi glemte det, intil at vi hadde fulført vor utfylning av fremtidssynet; ti centrum er gaat frem ved valgene og ville derfor ha ingit os saa megen betænkelihet, at vi ikke engang ville ha inlat os paa at utfylle billedet av unnergangen.

Vi kjenner en historie om en man, som skulle hugge om et træ, for han og hans kone trængte til ved. Han gik ut og saa paa træet lit, saa gik han in ijen til sin kone og sa: «Aa ja, træet faller nok engang, det er alt gammelt.»

Imidlertid en ting ved vatgresultatet kan ossaa vi glæde os over. Det er, at deltagelsen i valgene har været svak. I Hamburg har 70,000 av 200,000 vælgere ikke deltat.

«Der arme Konrad» i Berlin skriver i en artikel om valgene bl. a.: Det moment, som faller mest i øinene ved dette valg er den *svake deltagelse*. En temmeli betydeli procent av de valgberettiete har ikke holt det for umaken vært at være med i denne hokuspokus og har derved vist, vor lite den tror paa stemmeseddelens undervirkende kraft. Ved intet valg har folket forholt sei saa likegyldi som denne gang, og det trods al bjeffingen og alle de hissende artikler i hele partipressen baade av blaa og rø farve.

I Hamburg, socialdemokratiets faste borg, har 70,000 av 200,000 vælgere, altsaa henimot en tredjedel, ikke jort bruk av stemmeretten; om nu ossaa hos de fleste *overfladisk* likegyldihet ligger til grun, saa gives der dog ganske vist noen tusen blandt de 70,000, som tiliere har deltat med iver i valgene og iøvri sto i nummer og række, men vem den permanente riksdagskomedie er bleven trykkende, saa at de ikke længer finner det «umaken» vært at delta i den politiske «aktion».

Som i Hamburg ser det ut alle andre steder ossaa. Dog er antallet av det socialdemokratiske partis stemmer *gaat tilbake* i noen av valgkredsene i Berlin! Alt ialt er det dog steget. Men ossaa noen mandater, som det hadde troet sikre, er gaat tapt.

Kort og got: hele vælgeriet har ikke forandret saa meget som et haarsbred paa noetsomhelst, allerminst paa de arbeidende klassers stilling og deres utsikter for fremtiden. —

Av den svake deltagelse i valget fremgaar, at folk lit efter lit bejynner at jennemskue komedien. Vel har der altid været likegyldie og indifferente — netop fordi de ikke tillægger saken noen betydning og ikke tror paa noen forbedring av den almindelie nødstilstan ved parlamentarismen — men ossaa deres tal vokser mere og mere, som — likegyldi fra vilke overlægninger de gaar ut — bevist og med hensikt lar være at stemme og delvis jør aapen front mod komedien.

Foruten os anarkister har ossaa her og der andre folk udtalt sei imot deltagelsen i valget. Saaledes fortæller «National-Zeitung»:

«I Karlsruhe var der til riksdagsvalget i 16. kreds blit utbret et flyveblad, i vilket det blev anbefalet at avgi en stemmeseddel, som fulte med, og vorpaa der var trykt orene: «jeg vælger ikke» som det beste uttryk for utilfredshet, samtidi med at man opfylte sin valgplikt. Næsten i alle valgkredse blev den slags stemmesedler avgivne i stort antal.»

Truffet hodet paa sømmen har en liten bonne i en lansby i kredsen Oberbarnim. Der blev der avgit en stemmeseddel, som inneholt: «Jesaias 41, 24.» Dette vers lyder: Se, dere er intet, og vad dere jør, er heller intet; og at vælge dere er en gru.

Dette er svake tein paa, at vor gode gamle ven Michel vaagner op ijen.*) Det maatte jo ossa gaa underli til, om ikke folk endeli engang skulle faa ont i maven av den regelmæssi jentagne komedie.

En dag vil de ossaa spørre sine socialdemokratiske spilfæktere, vor der nu blir av friheten, som den 15de juni (dagen før valget) saa pathetisk blev lovet dem. Vi for vor del vil gjøre, vad vi kan for, at dette spørsmaal skal lyde saa snart som muli og saa høit muli.

I København

faaes *Anarkisten*

hos **P. Jensen, Istedg. 65[5], Kbv. V.**

Bakerstreiken ser ut til at faa en sørgeli utgang. Torsdag aften hadde de samvirkende fagforeningers forretningsutvalg et møte med bakerforeningens bestyrelse. Ennen paa forhandlingen blev: at de to partier enedes om at foreslaa:

1. Ingen, der har optat arbeidet, før streiken blev hævet, skal kalles streikebryter eller lægges hindringer iveien for at erholle arbeide.

2. Ingen bakerier maa blokeres. Ingen bakersven maa nægtes arbeide for deltagelse i streiken.

3. En minsteløn av 20 kroner fastsættes.

Tænke sei nu først for et hykleri, at ingen, som faktisk har brut streiken, maa kalles streikebryter.

Saa foreslaar man, at minstelønnen skal være 20 kr. uken. det samme som før streiken brøt ut. Hele streiken blir altsaa uten frukt, sjønt over halvparten av mestrene alt i $1^1/_2$ maanet har betalt 24 kroner og skrevet unner paa at jøre det for fremtiden.

Vorfor er man da saa bange for denne lock-out? Vorfor henvenner ikke bakerne sei til fagforeningerne — vel at mærke ikke til disses bestyrelser — enkeltvis; det er da ikke tvil om, at de ville faa penge til en kamp, der har saadan utsikt til at vinnes? Istedetfor at henvenne sei til fagforeningernes forretningsutvalg, der — naturlivis — ikke kan disponere over flere penge, æn der er i foreningernes kasse, og som ikke har imot, at bakerne ikke faar, vad de har forlangt, av den grun, at de engang har sat sei i hodet og uttalt, at bakerne har forlangt for meget. Et heldi utfal for bakerne ville nemli svække forretningsutvalgets autoritet; arbeiderne ville da faa se, at centralledelsen kan ta feil; de ville bejynne at mistvile, om det er heldi at følle den i tykt og tynt; dette kunne føre til, at arbeiderne ikke ville stemme med socialdemokraterne ved valgene, skeptiske som de allerede er likeoverfor politikken, og dette ville disse smaajærnete mennesker anse for en stor ulykke.

Det er jo heller ikke at vente, at disse smaaborgere skal forstaa, at arbeiderne bør ha høiere løn.

Forretningsutvalgets optræden karakteriserer sei selv. Boktrykker Knudsen erklæ͏rer straks til mestrene, at han hele tiden har funnet bakersvennenes fordringer for høie, vorfor han fra først av hadde anbefalet dem at jøre avslag til 22 kroner. Men han trodde dog, at det maatte gaa an for mestrene at indrømme en minsteløn av 22 kroner, da der ellers ikke ville bli fred i fremtiden. Han ville saa forespørre, om der var utsikt til at faa fastslaat 22 kr. nu.

Mesterforeningens forman svarer saa, at det var ubilli, at mestrene skulle gi svennene erstatning, fordi de selv hadde begaat et feilgrep.

Den samme hr. Knudsen har saa kort iforveien været paa bakersvennenes møte, vor han har foreholt svennene, at de ikke maatte forlange mere æn 20 kroner. «De maatte dog ikke forlange mere æn andre haandværksfag. De flinkeste av dem kunne jo faa mere.»

Det siste er en principiel uttalelse mot arbeidslønnens stigning og dømmer saaledes sei selv. Men det forøker ossaa uttalelsens frastøtende karakter, at typograferne her i byen i 10 aar har havt en minsteløn av 22 kroner, og at malerne og murerne (og mon ikke flere fag) overholler en høiere løn, murerne ænog en betydeli høiere løn, ting, der er hr. boktrykkeren og medlem av fagforeningernes forretningsutvalg bekjente.

Hr. skrædder Jensen av fagforeningernes forretningsutvalg begaar det kloke skrit at fortælle disse mestre, der ikke vil gi arbeiderne mere æn 20 kroner, at han har gaat omkring til de mestre, der allerede er gaat in paa at betale 24 kroner, og faat alle disses uttalelse for, at de fant en minsteløn paa 24 kroner noet drøi.

Finner arbeiderne efter dette, at de bør overlate sine saker til et centralforretningsutvalg?

Skjønner arbeiderne ikke, at de kun selv kan skaffe sei høiere løn?

Eller er arbeiderne av den mening, at penge nu bør og vil forsvinne, og gidder de derfor ikke at jøre noet for at tjene flere penge? Da maa arbeiderne holle op at forlange løn. Saa længe de forlanger løn, bør de dog se at faa denne forhøiet.

Fredag aften har bakerne besluttet, at gaa in paa, at striden bilægges paa grunlag av de av mesterforeningens bestyrelse og d'hrr. Knudsen og Jensen foreslaaede vilkaar.

En oprørers or av *P. Krapotkin.* Om kort tid akter vi at utji dette værk i oversættelse. Værket vil utkomme i 16 a 18 hefter paa 16 sider, et hefte vær 14. dag. Første hefte med omslag vil koste 15 øre, vært av de senere hefter 10 øre. Hele værket vil saaledes komme paa kr. 1.75 a kr. 2.00. Abonnement kan teines i «Anarkistens» redaktion og expedition. Innenbysboende kan betale for vært hefte. Utenbysboende kan betale 1 krone, naar første hefte utkommer; de vil da faa første hefte tilsent og de 7 næste hefter, naar disse er utkommet; vi vil saa melle i avisen, naar samtlie hefter er utkommet og de utenbysboende kan da insenne det resterende og faa de øvrie hefter tilsent. Det vil freskynne utgivelsen, om man meller sei som abonnent til «Anarkistens» redaktion strax, uten at man dog behøver at senne penge, før første hefte kommer. Saavel innenbysboende som utenbys- og utenlansboende opfordres til at melle sei som abonnenter. For abonnenter i utlannet blir der 20 øres tillæg for porto I Danmark kan man abonnere paa verket hos P. Jensen, Istedg. 65 V. Ossaa i Danmark anmodes liebhabere om at teine sig som abonnenter straks. I København kan man betale for vært nummer.

Etièvant, en anarkist, der var dømt til døden, er av president Faure blit benaadet til livsvari strafarbeide. Etiévant hadde for adskillie aar siden skjult noe dynamit for endel andre, som hadde stjaalet den. Herfor fik han flere aars fængsel. Efter at være kommet ut av fængslet, vanket han om i Englan og Frankrig; men politiet var altid efter ham, saa det lykkedes ham ikke at faa noe arbeide. Da sulten og mangelen paa alt hadde knækket ham, og han saa, at han kun hadde valget mellem at dø av nød eller at stjæle og saa atter komme i fængsel, besluttet han sei til at angripe sine forfølgere. Han stak en konstabel i Paris med en kniv, og da han blev grepet, saaret han to andre med pistolskud; ingen av konstablerne døde av saarene.

Det er første gang, at en anarkist er bleven benaadet, første gang, at man ikke behandler en attentatforøver haarere æn en, der har jort det samme, men ikke er anarkist. Men denne benaadning træffer en, der selv hadde opfordret domstolen til at dømme ham til døden. Livet var intet for ham mere, værken før han hadde jort sin jærning, da han ikke kunne opholle det, eller nu da han kun kunne faa døden byttet med livsvari innespærring i en celle.

Expeditionens brevkasse.

P. J., København: Mottat kr. 5.
N. W., Malmø: Mottat kr. 5.
F.Sch., New-York: Jei har fortalt vedkommende adressat om, at di har sent ham brev. Brev senere.

Tilsente bøker og aviser.

Erobringen av brødet af P. Krapotkin fra forlæggeren R. Poulsen, Bergen.
Ohne Staat, Budapest.
Neues Leben, Berlin.

Sent til Amerika koster Anarkisten *Kr. 1.80 for halvaaret.*

Arbeidsløse kan abonnere paa dette blad uten at betale kontingent for den tid, de er uten arbeide.

Oslo prenteverk.

---

*) Dette gjængse tyske uttryk: «den gamle Michel» maa sansynlivis skrive sei fra en historie om en eller annen Michel, men vi kjenner ikke historien og kan derfor ikke gi forklaring paa uttrykket.